

Gezag, omgang en informatie

Iedereen in Nederland die jonger is dan 18 jaar staat onder gezag. Dit betekent dat zij sommige beslissingen niet zelfstandig mogen nemen. Meestal hebben de ouders het gezag. Er zijn verschillende soorten gezag: ouderlijk gezag, gezamenlijk gezag en voogdij. Deze soorten leggen we in dit informatieblad uit.

Bij elke soort gezag beantwoorden we de volgende vragen:

- Wat betekent dit gezag?
- Wat zijn uw rechten en plichten?
- Wat zijn de voorwaarden?
- Wanneer stopt het gezag?
- Wat gebeurt er als u overlijdt?

Daarna leest u wat er gebeurt na een scheiding en hoe een procedure bij de rechter gaat.

In dit informatieblad zijn wijzigingen verwerkt die gelden per 1 april 2014. Het gaat bijvoorbeeld om het juridisch ouderschap van een duomoeder, opheffing van enkele verschillen tussen het geregistreerd partnerschap en het huwelijk en de vastlegging van voogdij-schap in het gezagsregister.

In dit informatieblad

1	Wat is gezag?	1
2	Wat bedoelen we met ouders?	2
3	Ouderlijk gezag door één of twee ouders	2
4	Gezamenlijk gezag van ouder en niet-ouder	3
5	Voogdij	4
6	Gezamenlijke voogdij	5
7	Wat gebeurt er als u geen gezag (meer) hebt over uw kind?	5
8	Na een scheiding: omgang en informatie	6
9	Hoe gaat een procedure bij de rechtbank?	7
10	Hoeveel kost een procedure?	7
11	Waar kunt u terecht als u vragen hebt?	7
12	Waar kunt u terecht voor meer informatie of hulp?	8

1 Wat is gezag?

Als u gezag hebt over een kind, dan bent u verantwoordelijk voor de verzorging en opvoeding van het kind. U beheert het geld en de spullen van het kind. Ook bent u de wettelijk vertegenwoordiger van het kind. Kinderen mogen vaak niet zelf officiële handelingen doen. De wettelijk vertegenwoordiger doet dit dan voor het kind, hij zet bijvoorbeeld een handtekening. De wettelijk vertegenwoordiger is ook vaak wettelijk aansprakelijk voor wat het kind doet. Vanaf 14 jaar kan het kind zelf aansprakelijk zijn voor wat hij of zij doet.

Iedereen die 18 jaar of ouder is, kan gezag hebben. Maar u mag niet onder curatele staan of een geestelijke stoornis hebben. Wilt u meer informatie over curatele? Lees dan het informatieblad 'Curatele, bewind en mentorschap'.

Het gezag stopt automatisch als het kind 18 jaar wordt. Of als het kind eerder trouwt. U hebt wel een onderhoudsplicht totdat het kind 21 jaar wordt. Dat betekent dat u de kosten voor de verzorging en studie van het kind moet betalen.

Er zijn verschillende soorten gezag:

- Ouderlijk gezag door één of twee ouders;
- Gezamenlijk gezag van een ouder en een niet-ouder;
- Voogdij;
- Gezamenlijke voogdij.

Deze soorten gezag leggen we elk in een apart hoofdstuk uit.

2 Wat bedoelen we met ouders?

Met 'ouders' bedoelen we de ouders volgens de wet. Meestal bedoelen mensen met 'ouders' de biologische ouders. Dat is dus wat anders dan de ouders volgens de wet.

De moeder van een kind is volgens de wet:

- De vrouw uit wie het kind geboren is;
- De vrouw die het kind heeft geadopteerd.

Per 1 april 2014 is ook de moeder van het kind:

- De vrouw die met de moeder is getrouwd of een geregistreerd partnerschap heeft. Om zwanger te worden, is gebruik gemaakt van een onbekende zaaddonor. Dit volgens de Wet donorgegevens kunstmatige bevruchting;
- De vrouw die het kind heeft erkend;
- De vrouw van wie het ouderschap gerechtelijk is vastgesteld.

De vader van een kind is volgens de wet:

- De man die met de moeder is gehuwd, als het kind tijdens het huwelijk geboren wordt;
- De man die het kind heeft erkend of geadopteerd;
- De man van wie de rechter het vaderschap heeft vastgesteld.

Per 1 april 2014 is ook de vader:

- De man die met de moeder een geregistreerd partnerschap heeft, als het kind tijdens het partnerschap geboren wordt.

Met niet-ouder bedoelen we de partner van één van de ouders, of een voogd.

3 Ouderlijk gezag door één of twee ouders

Ouderlijk gezag is het gezag van ouders over hun kinderen. Ouders moeten hun kinderen verzorgen en opvoeden. Ze zijn wettelijk vertegenwoordiger van het kind en beheren het geld en de spullen. Ook hebben ze een onderhoudsplicht totdat de kinderen 21 jaar worden.

Bent u getrouwd of hebt u een geregistreerd partnerschap?

Als u getrouwd bent, hebt u als ouders samen het gezag over uw kinderen. Heeft u een geregistreerd partnerschap, dan heeft u als ouders ook samen het gezag.

Gaat u scheiden of uit elkaar?

Dan houdt u samen het gezag. Wilt u dit niet? Dan moet u aan de rechter vragen of één van u het gezag kan krijgen. Hiervoor hebt u een advocaat nodig. U kunt samen of alleen aan de rechter vragen of één van u het gezag kan krijgen. De rechter zal dit alleen in bijzondere situaties toestaan.

Houdt u wel samen het gezag? Dan blijft u gezamenlijk verantwoordelijk voor de kinderen. U maakt samen afspraken over de

opvoeding. Ook belangrijke beslissingen over het kind neemt u samen. Al die afspraken komen in het ouderschapsplan. Komt u er samen niet uit? Dan kunt u de rechter vragen om een beslissing te nemen.

Krijgt één van u het gezag?

Vraagt u aan de rechter of één van u het gezag kan krijgen? Dan bepaalt de rechter wie van u het gezag krijgt. Hebt u meerdere kinderen? Dan bepaalt de rechter dit voor elk kind apart. De rechter beslist alleen dat één van u het gezag krijgt, als hij denkt dat dit noodzakelijk is voor het kind. Als het kind 12 jaar of ouder is, vraagt de rechter ook naar de mening van het kind. Bent u het niet eens met de beslissing van de rechter? Dan kunt u in hoger beroep gaan. Hiervoor hebt u een advocaat nodig.

U kunt aan de rechter vragen hoeveel alimentatie de ene ouder aan de andere moet betalen. U moet de betaling wel zelf regelen.

Wilt u meer informatie over het ouderschapsplan en alimentatie? Lees dan de informatiebladen 'U gaat scheiden' en 'Alimentatie' en de brochure 'LBIO Alimentatie'.

Misschien wilt u na een tijd weer samen het gezag hebben. Of de andere ouder wil het gezag. Dan kunt u dat aan de rechter vragen. Hiervoor hebt u een advocaat nodig.

Bent u niet getrouwd of hebt u geen geregistreerd partnerschap?

Bent u moeder en 18 jaar of ouder? Dan krijgt u automatisch het gezag over uw kind, behalve als u onder curatele staat of een geestelijke stoornis hebt. De vader heeft niet automatisch het gezag. U moet daarvoor samen een verzoek indienen bij de griffie van de rechtbank. Als de griffier het verzoek goedkeurt, schrijft hij dat op in het gezagsregister. Een belangrijke voorwaarde is wel dat de vader het kind erkend moet hebben. Per 1 april 2014 kan ook een vrouw een kind erkennen. Samen kunt u dan gezamenlijk gezag aanvragen.

Hoe moet u een verzoek indienen?

Een verzoek voor gezamenlijk gezag kunt u op verschillende manieren indienen:

- via het digitale loket van www.rechtspraak.nl
- met het formulier 'Verzoek tot het gezamenlijk uitoefenen van het gezag over een minderjarige' in. U vindt dit op www.rechtspraak.nl of u haalt een papieren versie bij de rechtbank. In dit formulier staat welke papieren u moet inleveren.

De griffier kijkt of u aan de voorwaarden voldoet.

Wat zijn de voorwaarden?

- U moet allebei het formulier ondertekenen;
- U bent allebei ouder dan 18 jaar. Is de moeder ouder dan 16 maar jonger dan 18 jaar? Dan kan zij soms meerderjarig worden verklaard. Daarvoor moet ze wel naar de rechter. Is de moeder jonger dan 16 jaar? Dan benoemt de rechter een voogd. Als de moeder 16 jaar wordt, kan zij de rechter vragen zelf het gezag te krijgen;
- Het kind is erkend;
- U bent niet met elkaar getrouwd en ook nooit geweest;
- U mag allebei gezag hebben. U staat bijvoorbeeld niet onder curatele;
- Eén van u moet het gezag al hebben;
- U bent niet ontheven uit het gezag. Dit betekent dat de rechter heeft bepaald dat u geen gezag meer mag hebben;
- U hebt niet al eerder een aantekening in het gezagsregister laten maken voor hetzelfde kind.

Voldoet u aan alle voorwaarden? Dan maakt de griffier een aantekening in het gezagsregister. In dit register wordt bijgehouden wie het gezag over een kind heeft. Als de griffier vindt dat u niet aan alle voorwaarden voldoet, maakt hij de aantekening niet. Soms doet hij dat niet omdat hij vindt dat één van u een geestelijke stoornis heeft. Alleen dan kunt u in beroep gaan bij de rechter. De rechter beslist dan of u toch het gezamenlijk gezag krijgt of niet.

Gezag door één ouder

U kunt als ouder ook alleen het gezag hebben. Dat kan in de volgende situaties:

- U hebt als moeder alleen het gezag over uw kind. Het kind is wel erkend, maar u hebt geen gezamenlijk gezag aangevraagd;
- U hebt als moeder alleen het gezag over uw kind. Het kind heeft volgens de wet geen andere ouder, omdat het kind niet erkend is;
- U hebt als ouder alleen het gezag over uw kind. Bijvoorbeeld omdat u gescheiden bent en de rechter toen bepaald heeft dat u het gezag alleen kreeg, of omdat de andere ouder geen gezag mag of kan hebben. Het kan ook zijn dat het gezag van de andere ouder beëindigd is of dat de andere ouder overleden is.

Wat gebeurt er als u overlijdt?

Hebt u samen het gezag?

Als één van u overlijdt, krijgt de andere ouder automatisch alleen het gezag. Als u allebei overlijdt, dan bepaalt de rechter wie de voogd wordt. Hebt u in uw testament bepaald wie er voogd wordt? Dan vraagt de griffier of die persoon voogd wil worden. Per 1 april 2014 kan ook door een aantekening in het gezagsregister het gezag na overlijden worden geregeld. Een ouder kan met een formulier een persoon of twee personen als voogd aanwij-

zen. Dit is een eenvoudige procedure naast de testamentaire voogdij. U haalt het formulier bij de rechtbank. Ook vindt u het op www.rechtspraak.nl.

Bij het formulier stuurt u een aantal papieren mee:

- Een origineel afschrift van de geboorteakte (met datum en waarmerk) met daarop eventueel de vermelding van erkenning;
- Een kopie van een geldig identiteitsbewijs van (beide) verzoeker(s).

Als de aangewezen persoon de voogdij aanvaardt, is hij of zij de voogd van het kind. Hebben u en de andere ouder in een testament of door middel van een aantekening in het gezagsregister allebei een andere persoon aangewezen als voogd? En overlijdt u zonder dat bekend is wie van u het eerst overleden is? Dan beslist de rechter wie voogd wordt. Hij kan daarvoor advies vragen aan de Raad voor de Kinderbescherming.

Hebt u alleen het gezag?

Hebt u alleen het gezag en overlijdt u? Dan bepaalt de rechter wie het gezag krijgt. Dat kan de andere ouder zijn of iemand anders. De andere ouder heeft de voorkeur. Deze ouder moet dan een verzoek indienen om het gezag te krijgen. De rechter mag dit verzoek alleen afwijzen als hij denkt dat dit beter is voor het kind.

Het kan ook zijn dat de overleden ouder in het testament of door een aantekening in het gezagsregister heeft bepaald dat iemand anders voogd wordt. Dan kan de andere ouder nog steeds een verzoek indienen om het gezag te krijgen. Doet de ouder dit binnen een jaar? Dan heeft de ouder nog steeds de voorkeur. Doet de ouder dit na een jaar of later? Dan blijft de voogd het gezag houden. De ouder krijgt dan alleen het gezag als de situatie is veranderd na de benoeming van de voogd. Of als de voogd is benoemd, maar de rechter niet de juiste gegevens heeft gebruikt toen hij dat besloot.

Heeft het kind geen andere ouder en is er ook geen testament waarin een voogd is aangewezen? Dan bepaalt de rechter wie voogd wordt.

4 Gezamenlijk gezag van ouder en niet-ouder

Gezamenlijk gezag is het gezag van een ouder en een niet-ouder samen. U kunt dit gezag op twee manieren krijgen: automatisch of via de rechter.

Wanneer krijgt u automatisch het gezamenlijk gezag?

U krijgt automatisch het gezamenlijk gezag als u voldoet aan deze voorwaarden:

- Het kind is tijdens uw huwelijk of geregistreerd partnerschap geboren. Vanaf 1 april 2014 geldt dit ook voor de mannelijke geregistreerde partner van de moeder en de vrouwelijke echtgenote of vrouwelijke geregistreerde partner van de moeder. Voor de vrouwelijke partner van de moeder geldt wel de voorwaarde dat er sprake moet zijn geweest van een onbekende donor (in de zin van de Wet donorgegevens kunstmatige bevruchting);
- Het kind heeft geen andere ouder.

Wanneer krijgt u via de rechter het gezamenlijk gezag?

Soms moet u aan de rechter vragen om het gezamenlijk gezag te krijgen. Dat is zo als u ouder bent van een kind, maar uw partner niet. U hebt een advocaat nodig om het gezamenlijk gezag aan de rechter te vragen.

Voorbeeld

Dit kan bijvoorbeeld voorkomen in de volgende situatie:

- *U hebt als vader of moeder alleen het gezag. Bijvoorbeeld na een scheiding of overlijden van uw partner. En u wilt met uw nieuwe partner het gezamenlijk gezag hebben.*

Wilt u het gezamenlijk gezag krijgen? Dan zijn de voorwaarden verschillend. Dit hangt af van de vraag of het kind nog een andere ouder heeft of niet. Heeft het kind geen andere ouder, dan moet u voldoen aan de volgende voorwaarden:

- U hebt als ouder alleen het gezag.
- Uw partner heeft een goede band met het kind. En u hebt een goede band met elkaar. Het kind moet kunnen opgroeien in een veilige omgeving.
- Het kind moet zich goed kunnen ontwikkelen. Is het kind 12 jaar of ouder? Dan vraagt de rechter ook naar zijn mening.

Heeft het kind nog een andere ouder? Dan gelden ook deze twee voorwaarden:

- U hebt samen met de nieuwe partner tenminste 1 jaar voor het kind gezorgd.
- U hebt als ouder tenminste 3 jaar alleen het gezag gehad.

Wat zijn uw rechten en plichten?

Gezamenlijk gezag is gelijk aan ouderlijk gezag. U hebt dezelfde rechten en plichten. De niet-ouder heeft dus dezelfde rechten en plichten als de ouder. De niet-ouder moet bijvoorbeeld ook meebetalen aan de kosten van de verzorging en opvoeding van het kind.

U kunt ook aan de rechter vragen om de achternaam van het kind te veranderen. Alleen in bijzondere omstandigheden keurt de

rechter dat goed. Is het kind 12 jaar of ouder? Dan moet het kind hiervoor toestemming geven.

Wilt u meer informatie over het veranderen van de achternaam? Lees dan de brochure 'Naamswijziging'.

Wanneer stopt het gezamenlijk gezag?

Het gezamenlijk gezag stopt als de rechter dat bepaalt. U moet hiervoor een verzoek indienen bij de rechtbank. Als het gezamenlijk gezag stopt, kunnen de ouder en de niet-ouder allebei alleen het gezag krijgen. Vaak heeft het kind nog een andere ouder. Ook deze ouder kan het gezag vragen.

Als de niet-ouder het gezag krijgt, wordt hij of zij voogd. U kunt als ouder later altijd weer vragen om het gezag te veranderen.

Als het gezamenlijk gezag stopt, houdt de niet-ouder wel een onderhoudsplicht. Deze onderhoudsplicht duurt net zolang als het gezamenlijk gezag heeft geduurd. Duurde het gezamenlijk gezag bijvoorbeeld vijf jaar? Dan duurt de onderhoudsplicht na het einde van het gezamenlijk gezag ook nog vijf jaar. Soms kan de rechter beslissen dat de onderhoudsplicht langer duurt. Als het kind 21 jaar wordt, stopt de onderhoudsplicht altijd.

Wat gebeurt er als u overlijdt?

Als de ouder of de niet-ouder overlijdt, stopt het gezamenlijk gezag ook. Overlijdt de ouder? Dan krijgt de niet-ouder de voogdij. Heeft het kind nog een andere ouder? Dan kan die ook om het gezag vragen. Als de rechter dit goedkeurt, stopt de voogdij van de niet-ouder.

Overlijdt de niet-ouder? Dan krijgt de ouder alleen het gezag. Heeft het kind nog een andere ouder? Dan kunt u vragen om weer samen het gezag te krijgen. De andere ouder kan ook vragen om alleen het gezag te krijgen.

5 Voogdij

Voogdij is het gezag van niet-ouders. Iedereen die 18 jaar of ouder is, kan voogd worden. Maar u mag niet onder curatele staan of een geestelijke stoornis hebben. Ook Bureau Jeugdzorg kan als voogd worden benoemd.

Wanneer krijgt een kind een voogd?

- Als de ouders zijn overleden;
- Als de ouders geen gezag mogen hebben;
- Als de ouders zijn ontheven of ontzet uit het gezag.
Dat betekent dat ze geen gezag meer mogen hebben.

De rechter benoemt een voogd. Deze persoon moet wel voogd willen zijn. Iemand kan nooit tegen zijn wil voogd worden. De voogd moet hiervoor een verklaring geven bij de rechtbank. Ouders kunnen ook in hun testament of door een aantekening in het gezagsregister een bepaald persoon of twee personen als voogd aanwijzen. De voogdij begint pas als de ouders overleden zijn, het kind nog geen 18 jaar is en de voogd bij de griffie van de rechtbank verklaard heeft dat hij de voogdij aanvaardt. Als de gevraagde persoon toch geen voogd wil zijn, bepaalt de rechter wie de voogd wordt.

Wat zijn de rechten en plichten van een voogd?

Een voogd heeft de volgende rechten en plichten:

- Een voogd is verantwoordelijk voor de verzorging en opvoeding van het kind. Maar de voogd hoeft dit niet zelf te doen. Het kind kan ook in een tehuis of pleeggezin wonen.
- De voogd hoeft niet zelf de kosten voor het kind te betalen.
- De voogd is wettelijk vertegenwoordiger van het kind, en beheert het geld van het kind.

Wanneer stopt de voogdij?

De voogdij stopt als het kind 18 jaar wordt of eerder trouwt of een geregistreerd partnerschap sluit. De voogdij kan ook stoppen als één of beide ouders het gezag weer terugkrijgen.

U bent ook geen voogd meer in de volgende gevallen:

- U wilt geen voogd meer zijn en u hebt iemand gevonden die de voogdij wil overnemen. De rechter vindt dit goed;
- U hebt intussen een lichamelijke of geestelijke handicap gekregen en u vindt zelf dat u hierdoor geen voogd meer kan zijn. U moet dan aan de rechter vragen om de voogdij te stoppen;
- U bent 65 jaar of ouder, en u wilt geen voogd meer zijn. U kunt aan de rechter vragen de voogdij te stoppen;
- U wordt door de rechter uit de voogdij ontzet.

Wat gebeurt er als de voogd overlijdt?

Als de voogd overlijdt, benoemt de rechter een nieuwe voogd.

6 Gezamenlijke voogdij

U kunt als voogd ook samen met uw partner de voogdij hebben. Dat noemen we gezamenlijke voogdij. Ook twee mannen of twee vrouwen kunnen samen voogd zijn. Gezamenlijke voogden moeten het kind zelf verzorgen en opvoeden.

Wat zijn de voorwaarden?

- Uw partner heeft ook een persoonlijke band met het kind. Het kind moet namelijk in een veilige omgeving kunnen

opgroeien. De rechter beoordeelt of u aan deze voorwaarde voldoet.

- De rechter houdt rekening met wat goed is voor het kind. Is het kind 12 jaar of ouder? Dan vraagt de rechter ook naar zijn mening.

Wat zijn de rechten en plichten van gezamenlijke voogden?

- Gezamenlijke voogden moeten het kind wel zelf verzorgen en opvoeden.
- Zij moeten ook zelf de kosten van de opvoeding van het kind betalen.
- Ze zijn wettelijk vertegenwoordiger van het kind en beheren het geld van het kind.
- U kunt ook aan de rechter vragen om de achternaam van het kind te veranderen, zodat het kind één van uw achternamen krijgt. Als het kind ouder is dan 12 jaar, moet het hiervoor toestemming geven. Het verzoek om de achternaam te veranderen moet u gelijk doen met het verzoek om gezamenlijke voogdij.

Wanneer stopt de gezamenlijke voogdij?

De gezamenlijke voogdij stopt als u dat aan de rechter vraagt en hij dat goed vindt. U kunt ook samen vragen of voortaan één van u de voogdij krijgt. De rechter bepaalt wie de voogdij krijgt. Kan of mag één van u geen voogdij meer hebben? Dan blijft de ander voogd zolang deze situatie duurt.

Wat gebeurt er als u overlijdt?

Overlijdt één van u? Dan houdt de andere voogd alleen de voogdij. Als u allebei overlijdt, benoemt de rechter een nieuwe voogd. Als het kind nog ouders heeft, vraagt de rechter om hun mening voordat hij een beslissing neemt. Hij kan ook de ouders of één van hen het gezag weer geven.

7 Wat gebeurt er als u geen gezag (meer) hebt over uw kind?

Soms mag u geen gezag meer hebben over uw kind. Dat kan bijvoorbeeld doordat u onder curatele staat, of om een andere reden. Dit kan ingrijpende gevolgen hebben. U hebt dan een aantal rechten en plichten:

- Als er iets verandert in uw situatie kunt u aan de rechter vragen om het gezag terug te krijgen;
- U hebt een onderhoudsplicht totdat uw kind 21 jaar wordt;
- U hebt het recht en de plicht tot omgang met uw kinderen;
- U hebt recht op informatie over uw kinderen;
- U kunt de rechter vragen om een omgangs- en informatieregeling vast te stellen.

In het volgende hoofdstuk leest u meer over de situatie waarin u na een scheiding geen gezag meer hebt. U leest er meer over de omgang met uw kinderen, en de informatie over uw kinderen.

8 Na een scheiding: omgang en informatie

Stel, u gaat scheiden. Dan maakt u samen een ouderschapsplan. U maakt als ouders daarin afspraken over bijvoorbeeld de zorgverdeling en alimentatie voor de kinderen. Als u geen gezag hebt over uw kind, dan maakt u afspraken over de omgang met uw kind en de informatie over uw kind. Wat zijn uw rechten en plichten in dit geval? Hieronder leest u daar meer over.

In vrijwel alle gevallen behoudt u echter wel samen het gezag over uw kind als u gaat scheiden. Meer informatie over deze situatie vindt u in het informatieblad 'U gaat scheiden' en de brochure 'Uit elkaar .... en de kinderen dan'.

Omgang met uw kind (voor de ouder zonder gezag)

U hebt recht op en de plicht tot omgang met uw kinderen. Dat is wat anders dan de zorg hebben voor uw kinderen. Ouders die wel gezag hebben, moeten namelijk een zorgverdeling maken. Kunt u het niet eens worden over de omgang? Dan kunt u alleen of samen aan de rechter vragen een omgangsregeling vast te stellen. Dat kan ook als u niet getrouwd bent geweest.

Wie kan een omgangsregeling vragen?

Behalve de ouder kunnen mensen die een nauwe persoonlijke band met het kind hebben een omgangsregeling vragen. Bijvoorbeeld de ex-partner of ex-voogd. Ook pleegouders, stiefouders of grootouders kunnen een omgangsregeling vragen.

Wanneer krijgt u geen omgang?

Een ouder kan de rechter vragen om de andere ouder geen omgang (meer) te laten hebben. De rechter keurt dit goed in de volgende gevallen:

- Als de omgang niet goed is voor de lichamelijke en geestelijke ontwikkeling van het kind;
- Als de ouder niet geschikt is voor omgang of zich niet aan de omgangsregeling kan houden;
- Als het kind 12 jaar of ouder is en ernstige bezwaren tegen de omgang heeft;
- Als de omgang om andere redenen niet goed is voor het kind.

Als de rechter beslist dat u geen omgang meer mag hebben, is dit tijdelijk. Na een jaar kunt u de rechter vragen om de zaak opnieuw te beoordelen. Ook als de situatie verandert kunt u dit vragen.

Wat gebeurt er als u zich niet houdt aan de omgangsregeling?

Als u een omgangsregeling hebt, moet u zich hier aan houden. Doet u dit niet of lukt dit niet, dan probeert u eerst er zelf uit te komen. Lukt het nog niet om de omgangsregeling te volgen? Dan kunt u het beste contact opnemen met een advocaat of mediator. Die kan dan helpen om het probleem op te lossen.

Informatie over uw kind

De ouder die het gezag heeft moet de ouder zonder gezag informatie geven over de kinderen. Bijvoorbeeld over gezondheid en school. Als de ouder met gezag belangrijke beslissingen wil nemen over de kinderen, moet hij de mening vragen van de ouder zonder gezag. De ouder met gezag beslist uiteindelijk.

U kunt de rechter vragen om een informatieregeling vast te stellen. Hierin staat hoe vaak u informatie krijgt en hoe.

Wanneer krijgt u geen informatie?

De rechter kan beslissen dat de ouder zonder gezag geen informatie meer krijgt. De ouder met het gezag kan hierom vragen. Maar de rechter kan dit ook zelf beslissen. Dat doet de rechter als dit beter is voor het kind.

Wie moet er nog meer informatie geven?

Sommige andere mensen hebben door hun beroep ook belangrijke informatie over het kind. Bijvoorbeeld leraren. Ook zij moeten informatie geven aan de ouder zonder gezag als die daarom vraagt. Bijvoorbeeld over hoe het kind het doet op school. De school kan deze ouder ook uitnodigen voor een ouderavond.

Soms hoeft iemand geen informatie te geven:

- Als hij een beroepsgeheim heeft, bijvoorbeeld de huisarts. Hij mag de informatie dan ook niet aan de andere ouder geven;
- Als het niet goed is voor het kind om de informatie te geven.

Voorbeeld

Wanneer is het niet goed voor het kind om informatie te geven? Een voorbeeld: het kind verblijft op een geheim adres. De ouder zonder omgangsregeling vraagt bij school het adres van het kind. De school zal weigeren om deze informatie te geven.

Deze ouder kan dan de rechter vragen om de informatie toch te mogen hebben. De rechter zal dit alleen goedkeuren als dit niet nadelig is voor het kind. De ouder kan ook een klacht indienen bij de school. De klachtencommissie kijkt dan of de informatie toch gegeven moet worden.

Hoe krijgt u een omgangsregeling of informatieregeling?

Als u een regeling wilt, moet u de rechter daarom vragen. De rechter bepaalt wat er in de regeling komt te staan. Bijvoorbeeld hoe vaak u uw kinderen mag zien, en waar. Wilt u de regeling

veranderen? Dan moet u dat ook aan de rechter vragen. De rechter zal de regeling alleen veranderen als de situatie is veranderd, of als hij geen goede informatie had toen hij de regeling vaststelde.

Ook kinderen kunnen zelf naar de rechter gaan. Ze kunnen een brief schrijven of bellen. Ze kunnen vragen om een omgangsregeling vast te stellen of te veranderen. Of om het gezamenlijk gezag te veranderen in gezag voor één ouder. De rechter bepaalt of er een procedure nodig is.

Wilt u meer weten over omgang en informatie? Lees dan ook de brochure 'Uit elkaar... en de kinderen dan?'.

9 Hoe gaat een procedure bij de rechtbank?

Voor een procedure bij de rechtbank hebt u een advocaat nodig. Bent u het samen eens? Dan kunt u samen één advocaat nemen. Bent u het niet met elkaar eens? Dan neemt u allebei een eigen advocaat. Zoek een advocaat die bij u past. De volgende organisaties kunnen u daarbij adviseren:

- De vereniging van Familierecht Advocaten en Scheidingsmediators (vFAS);
- De Orde van Advocaten;
- Een Juridisch Loket.

De adressen vindt u aan het slot van dit informatieblad.

Een procedure heeft verschillende stappen. Hij begint altijd met een verzoekschrift. Dit verzoekschrift maakt u samen met uw advocaat. In het verzoekschrift moet het volgende staan:

- Uw naam, voornamen en woonplaats;
- De naam, voornamen en woonplaats van uw ex-partner;
- De naam, voornamen en woonplaats van uw kinderen;
- Uw vraag en waarom u dat vraagt.

Bij welke rechtbank moet u zijn?

Weet u niet zeker bij welke rechtbank u moet zijn? Bel dan de rechtbank bij u in de buurt. Zij kunnen u verder helpen. Of kijk op www.rechtspraak.nl

Hoe gaat de procedure verder?

De rechter vraagt ook naar de mening van het kind als dat 12 jaar of ouder is. Is het kind jonger dan 12 jaar? Dan hoeft de rechter dat niet te doen, maar het mag wel. De rechter kan advies vragen aan de Raad voor de Kinderbescherming. Bijvoorbeeld over het gezag of de omgangsregeling. De Raad voor de Kinderbescherming doet dan een onderzoek. Ze maken hiervan een rapport met een advies. De ouders krijgen dit rapport ook. Wilt u meer informatie over het onderzoek van de Raad voor de Kinderbescherming? Lees dan de brochure Als ouders gaan scheiden.

De rechter schrijft zijn beslissing in een beschikking. Bent u het niet eens met deze beslissing? Dan kunt u in hoger beroep gaan. Uw zaak wordt dan opnieuw bekeken. Hoger beroep moet u instellen binnen drie maanden na de uitspraak van de rechter. U hebt hiervoor ook een advocaat nodig.

10 Hoeveel kost een procedure?

U betaalt kosten voor de advocaat. Ook betaalt u kosten voor de rechter. Dit is het griffierecht. Kunt u de kosten van de advocaat niet helemaal betalen? Dan hoeft u soms minder te betalen. De overheid betaalt dan een deel van de kosten. Dit heet een toevoeging.

Wilt u een toevoeging? Bespreek dit dan met uw advocaat. Hij kan de toevoeging aanvragen bij de Raad voor Rechtsbijstand. De Raad beslist of u de toevoeging krijgt. Krijgt u de toevoeging? Dan hoeft u soms ook minder griffierecht te betalen.

Wilt u meer informatie over de toevoeging en hoeveel u zelf moet betalen? U kunt meer lezen op de www.rijksoverheid.nl, de internetsite van de gezamenlijke ministeries.

11 Waar kunt u terecht als u vragen hebt?

Alle ministeries hebben gezamenlijk een internetsite, www.rijksoverheid.nl. In het contactformulier op deze site kunt u uw vraag stellen. Op de site vindt u ook informatie en informatiebladen of brochures over veel andere onderwerpen. U kunt ook bellen naar Informatiedienst Rijksoverheid. Het telefoonnummer is 1400 (lokaal tarief). U kunt bellen van maandag tot en met vrijdag van 8.00 uur - 20.00 uur.

U kunt de volgende brochures of informatiebladen inzien op www.rijksoverheid.nl :

- De keuze van de achternaam
- Naamswijziging
- Adoptie van een kind in Nederland
- U gaat scheiden
- Alimentatie
- LBIO Alimentatie
- Als ouders gaan scheiden: over de Raad voor de Kinderbescherming
- Uit elkaar ... en de kinderen dan?

12 Waar kunt u terecht voor meer informatie of hulp?

In dit informatieblad vindt u de belangrijkste informatie over gezag, voogdij en omgang. Zijn niet al uw vragen beantwoord? Dan kunt u contact opnemen met bijvoorbeeld het Juridisch Loket. Ook kunt u naar de griffie van de rechtbank gaan of naar de Raad voor de Kinderbescherming.

Voor een aantal onderwerpen uit dit informatieblad kunt u juridische hulp nodig hebben. Soms hebt u een advocaat nodig. Hieronder vindt u adressen en internetsites van organisaties die u verder kunnen helpen.

Juridisch Loket

Bij het Juridisch Loket kunt u terecht voor juridische informatie of advies. Wilt u weten of er een juridisch loket bij u in de buurt is? Bel dan 0900 - 8020 (€ 0,10 per minuut), of kijk op de internetsite www.juridischloket.nl.

Rechtbanken

Nederland is verdeeld in elf arrondissementen met elk een of meerdere rechtbanken. In de lijst hieronder vindt u de hoofdplaatsen waar rechtbanken zijn gevestigd. De adressen en telefoonnummers kunt u vinden in het telefoonboek of via www.rechtspraak.nl (>organisatie>rechtbanken).

A Alkmaar, Almelo, Amsterdam, Arnhem, Assen,
B Breda
D Den Haag, Dordrecht,
G Groningen,
H Haarlem, 's-Hertogenbosch,
L Leeuwarden, Lelystad,
M Maastricht, Middelburg,
R Roermond, Rotterdam,
U Utrecht,
Z Zutphen, Zwolle.

Raad voor de Kinderbescherming

De Raad voor de Kinderbescherming heeft 21 locaties in Nederland. Het adres van de dichtstbijzijnde locatie vindt u op www.kinderbescherming.nl.

Vereniging van Familierecht Advocaten en Scheidingsmediators (vFAS)

Postbus 65707

2506 EA Den Haag
T 070 362 62 15
www.verenigingfas.nl

Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie

Postbus 16020
2500 BA Den Haag
Notaristelefoon: 0900 - 346 93 93 (€ 0,25 per minuut)
Openingstijden: maandag tot en met vrijdag van 9.00 tot 14.00 uur.
www.notaris.nl

Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen (LBIO)

Postbus 8901
3009 AX Rotterdam
T 010 289 4890
www.lbio.nl

Nederlandse Orde van Advocaten

Postbus 30851
2500 GW Den Haag
T 070 335 35 35
www.advocatenorde.nl

Nederlands Mediation Instituut (NMI)

Postbus 21499
3001 AL Rotterdam
T 010 201 23 44
www.nmi-mediation.nl

Aan de inhoud van dit informatieblad kunt u geen rechten ontleen.